

Persbericht

Luxemburg, 11 september 2018

Luchtverontreiniging: gezondheid van EU-burgers nog steeds niet voldoende beschermd, waarschuwen controleurs

EU-maatregelen om de menselijke gezondheid te beschermen tegen luchtverontreiniging heeft niet het verwachte effect gehad volgens een nieuw verslag van de Europese Rekenkamer. Ieder jaar veroorzaakt luchtverontreiniging ongeveer 400 000 vroegtijdige sterfgevallen in de EU en honderden miljarden euro's aan externe kosten in verband met de gezondheid. Deze aanzienlijke menselijke en economische kosten hebben echter nog niet geleid tot adequate maatregelen in de hele EU, waarschuwen de controleurs. Ze voegen eraan toe dat fijnstof, stikstofdioxide en ozon op leefniveau de luchtverontreinigende stoffen zijn die verantwoordelijk zijn voor de meeste vroegtijdige sterfgevallen en dat mensen in stedelijke gebieden er met name aan blootgesteld zijn.

De richtlijn luchtkwaliteit van 2008 vormt de hoeksteen van het EU-beleid ter bestrijding van luchtverontreiniging, aangezien hierin de luchtkwaliteitsnormen zijn vastgesteld voor de concentraties van verontreinigende stoffen in de lucht. De controleurs beoordeelden het ontwerp van de richtlijn, onderzochten of de lidstaten die doeltreffend hadden uitgevoerd en evalueerden de monitoring en handhaving ervan door de Commissie. Daarnaast gingen ze na of de luchtkwaliteit naar behoren tot uitdrukking was gekomen in ander EU-beleid en op toereikende wijze werd ondersteund door de EU-fondsen, en of het publiek goed werd geïnformeerd over kwesties met betrekking tot de luchtkwaliteit.

“Luchtverontreiniging is het grootste milieurisico voor de gezondheid in de Europese Unie”, aldus Janusz Wojciechowski, het lid van de Europese Rekenkamer dat verantwoordelijk is voor het verslag. “In de afgelopen decennia heeft het EU-beleid bijgedragen tot emissiereducties, maar is de luchtkwaliteit niet even snel verbeterd, en er is nog steeds sprake van aanzienlijke gevolgen voor de volksgezondheid.”

De luchtkwaliteitsnormen van de EU werden bijna twintig jaar geleden vastgesteld en de controleurs stelden vast dat enkele hiervan veel minder streng zijn dan de richtsnoeren van de Wereldgezondheidsorganisatie en dan wat op grond van het meest recente wetenschappelijke bewijs nodig zou zijn. Hoewel de emissies van luchtverontreinigende stoffen zijn afgenomen, voldoen de

Dit persbericht wil slechts de kernboodschap weergeven van het speciaal verslag van de Europese Rekenkamer. Het volledige verslag is beschikbaar op www.eca.europa.eu.

ECA Press

Mark Rogerson – Woordvoerder T: (+352) 4398 47063

Damijan Fišer – Persvoorlichter T: (+352) 4398 45410

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxemburg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

M: (+352) 691 55 30 63

M: (+352) 621 55 22 24

meeste lidstaten nog steeds niet aan de luchtkwaliteitsnormen van de EU en nemen zij te weinig doeltreffende maatregelen om de luchtkwaliteit te verbeteren, aldus de controleurs.

Ook bestaat het risico dat luchtverontreiniging wordt onderschat omdat deze mogelijk niet op de juiste plaatsen wordt gemonitord. Luchtkwaliteitsplannen – een belangrijk vereiste van de richtlijn luchtkwaliteit – hebben vaak niet de verwachte resultaten opgeleverd.

Er zijn beperkingen aan de monitoring door de Europese Commissie van de prestaties van de lidstaten wat betreft het bereiken van de streefdoelen op het gebied van de luchtkwaliteit. Haar handhavingprocedures hebben er tot nu toe niet voor gezorgd dat de lidstaten de in de richtlijn vastgestelde grenswaarden voor de luchtkwaliteit in acht nemen. Ondanks het feit dat de Commissie juridische stappen ondernam tegen veel lidstaten en in het gelijk werd gesteld, blijven de lidstaten de grenswaarden voor de luchtkwaliteit regelmatig schenden, aldus de controleurs.

De controleurs merken op dat EU-financiering voor luchtkwaliteit nuttige steun kan bieden, maar dat de gefinancierde projecten niet altijd voldoende doelgericht zijn. Tijdens hun bezoeken aan de lidstaten zagen ze een aantal goede projecten – met name projecten die werden ondersteund in het kader van het LIFE-programma van de EU.

Luchtverontreiniging is een urgent probleem voor de volksgezondheid, en bewustmaking en voorlichting van het publiek moeten een essentiële rol spelen bij de aanpak ervan, aldus de controleurs. De laatste tijd zijn burgers steeds meer betrokken geraakt bij kwesties rond de luchtkwaliteit en hebben zij rechtszaken aangespannen bij nationale rechtbanken, die hen in verschillende lidstaten in het gelijk hebben gesteld met betrekking tot hun recht op schone lucht. De controleurs stelden echter vast dat de richtlijn luchtkwaliteit het recht van burgers op toegang tot de rechter minder uitdrukkelijk beschermt dan sommige andere milieurichtlijnen. De informatie over de luchtkwaliteit die aan burgers werd verstrekt, was soms onduidelijk, stellen zij.

Om de luchtkwaliteit te verbeteren, bevelen de controleurs aan dat:

- de Europese Commissie doeltreffender maatregelen neemt;
- de richtlijn luchtkwaliteit wordt geactualiseerd;
- het luchtkwaliteitsbeleid wordt geprioriteerd en geïntegreerd in ander EU-beleid;
- de bewustmaking en voorlichting van het publiek worden verbeterd.

Noot voor de redactie

De ERK presenteert haar speciale verslagen aan het Europees Parlement en de Raad van de EU, alsmede aan andere geïnteresseerde partijen zoals nationale parlementen, belanghebbenden uit het bedrijfsleven en vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld. De overgrote meerderheid van de aanbevelingen die we doen in onze verslagen wordt in de praktijk omgezet. Dit hoge niveau van acceptatie onderstreept het voordeel van ons werk voor burgers van de EU.

Speciaal verslag nr. 23/2018 “Luchtverontreiniging: onze gezondheid nog steeds onvoldoende beschermd” is in 23 EU-talen beschikbaar op de website van de ERK (eca.europa.eu).